ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ:
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

УДК 81’243:378.147:811.161.2

DOI https://doi.org/10.5281/zenodo.17878307

Українська мова за професійним спрямуванням: дидактична модель формування термінологічної культури майбутнього фахівця

Гордієнко Алла Миколаївна,
викладач кафедри української мови і літератури, іноземних мов та перекладу Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна», Україна, https://orcid.org/0009-0005-0961-1427

Вавричина Ганна Сергіївна,
викладач соціально-гуманітарних дисциплін Університету економіки і підприємництва, Україна, https://orcid.org/0000-0003-0963-9356

Волошина Іванна Миколаївна,
викладач соціально-гуманітарних дисциплін Університету економіки і підприємництва, Україна, https://orcid.org/0009-0009-8388-3040

Прийнято: 25.11.2025 | Опубліковано: 10.12.2025

Анотація. *Формування термінологічної культури майбутнього фахівця набуває важливого значення, оскільки саме оперування фаховими поняттями визначає якість професійної комунікації та здатність спеціаліста ефективно діяти в умовах швидкої трансформації знань.* ***Мета*** *статті полягає в теоретичному обґрунтуванні та моделюванні дидактичної системи формування термінологічної культури майбутнього фахівця, що передбачає визначення її структурних компонентів, дидактичних умов і механізмів*

Увесь контент ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

організації цього процесу. Актуальність дослідження зумовлена потребою підготовки конкурентоспроможних спеціалістів, здатних точно, нормативно коректно та професійно доречно застосовувати термінологію. ***Методи*** *дослідження охоплюють аналіз наукових джерел із лінгводидактики, теорії професійної комунікації та освітнього моделювання; системний і структурно-функціональний підходи; методи порівняльного аналізу й узагальнення, а також моделювання педагогічних процесів. Комплексне застосування методів дало змогу визначити сутність термінологічної культури, окреслити умови її формування та науково обґрунтувати побудову структурно-логічної моделі.* ***Результати*** *дослідження полягають у конкретизації поняття «термінологічна культура» та визначенні її основних компонентів, зокрема когнітивного, комунікативного, нормативного й професійно-діяльнісного. Обґрунтовано систему дидактичних умов, що забезпечують ефективність її формування, серед яких істотне значення мають професійна спрямованість змісту, інтеграція практико-орієнтованих завдань, застосування інтерактивних методів і цифрових ресурсів. Побудовано дидактичну модель, що репрезентує логіку й механізми формування термінологічної культури через взаємодію мотиваційно-цільового, змістового, операційно-діяльнісного, контрольно-оцінювального та результативного блоків.* ***Висновки*** *засвідчують, що формування термінологічної культури є системним процесом, який інтегрує мовну, когнітивну та професійну підготовку здобувача освіти. Розроблена модель може слугувати методологічною основою для вдосконалення змісту й організації мовної підготовки майбутніх фахівців та орієнтиром для створення сучасних освітніх програм. Перспективи подальших досліджень пов'язані з емпіричною перевіркою ефективності моделі, її адаптацією до різних спеціальностей і розширенням цифрового освітнього середовища для формування термінологічної компетентності.*

 ISSN: 2786-9458

Увесь контент ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Ключові слова: *професійна комунікація, лінгводидактика, професійна освіта, компетентнісний підхід, термінологічна підготовка.*

Ukrainian for professional purposes: a didactic model for developing the terminological culture of future specialists

Alla Hordiienko,
Teacher of the Department of Ukrainian Language and Literature, Foreign Languages, and Translation of the Open International University of Human Development "Ukraine", Ukraine, https://orcid.org/0009-0005-0961-1427

Hanna Vavrychyna,
Teacher of the Depatment of Social and Humanitarian Disciplines of the University of Economics and Entrepreneurship, Ukraine,
https://orcid.org/0000-0003-0963-9356

Ivanna Voloshyna,
Teacher of the Depatment of Social and Humanitarian Disciplines of the University of Economics and Entrepreneurship, Ukraine,
https://orcid.org/0009-0009-8388-3040

Abstract. *The formation of terminological culture in future specialists is becoming increasingly important, as the ability to operate professional concepts directly determines the quality of professional communication and the specialist's capacity to act effectively in conditions of rapid knowledge transformation.* ***The objective*** *of the article is to provide a theoretical justification and design of a didactic system for developing the terminological culture of future professionals, which includes identifying its structural components, didactic conditions, and mechanisms for organizing this process. The relevance of the study is driven by the*

Увесь контент ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

need to train competitive specialists capable of precise, normatively correct, and professionally appropriate use of terminology. ***The research methods*** *include the analysis of scientific sources in linguodidactics, theories of professional communication, and educational modelling; systemic and structural-functional approaches; comparative and generalization methods; as well as pedagogical modelling. The integrated application of these methods made it possible to determine the essential characteristics of terminological culture, outline the conditions for its formation, and substantiate the construction of a structural-logical model.* ***The results*** *of the study specify the concept of "terminological culture" and identify its key components, namely cognitive, communicative, normative, and professional-activity components. A system of didactic conditions ensuring its effective development is substantiated, with particular emphasis on professional orientation of the content, the integration of practice-oriented tasks, and the use of interactive methods and digital resources. A didactic model is developed that reflects the logic and mechanisms of forming terminological culture through the interaction of motivational-target, content, operational-activity, control-evaluation, and resultative blocks.* ***The conclusions*** *confirm that the formation of terminological culture is a systemic process integrating linguistic, cognitive, and professional preparation of learners. The proposed model can serve as a methodological basis for improving the content and organization of language training for future professionals and as a guideline for designing modern educational programmes. Prospects for further research involve empirical validation of the model's effectiveness, its adaptation to various specialities, and the expansion of digital learning environments for developing terminological competence.*

Keywords: *professional communication, linguodidactics, professional education, competence-based approach, terminological training.*

Постановка проблеми. Сучасна система професійної освіти висуває підвищені вимоги до мовленнєвої підготовки здобувачів, оскільки здатність

Увесь контент ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

точно, логічно й нормативно коректно застосовувати термінологічні одиниці є визначальною умовою ефективної фахової комунікації. Попри постійне оновлення освітніх програм і методичних підходів, проблема формування термінологічної культури майбутніх фахівців залишається недостатньо розробленою. Це ускладнює їхню готовність до професійної діяльності, знижує якість опрацювання спеціалізованих текстів, нормативних документів і виконання комунікативних завдань у реальних виробничих ситуаціях.

Особливого значення це питання набуває у сфері мовної підготовки здобувачів освіти, адже саме термінологічна культура забезпечує змістову точність, структурованість професійного мовлення та відповідність фахових висловлювань галузевим стандартам. Її недостатня сформованість зумовлює труднощі під час продукування й інтерпретації спеціалізованих текстів, появу помилок нормативного характеру та комунікативних непорозумінь.

Отже, визначення механізмів, умов і моделей формування термінологічної культури є важливою науковою й практичною проблемою, що потребує теоретичного обґрунтування та педагогічного проєктування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових джерел засвідчує, що проблема формування термінологічної культури майбутніх фахівців охоплює широкий спектр теоретичних, лінгвопедагогічних, когнітивних і технологічних аспектів, потребуючи комплексного підходу до її дослідження. Зокрема, І. Гуменюк зосереджується на контекстному принципі, який сприяє інтеграції термінологічної підготовки в професійно орієнтовані освітні траєкторії [1]. Ця позиція формує методологічну основу для подальших наукових інтерпретацій. Продовжуючи цю логіку, Т. Кравченко (T. Kravchenko) акцентує на ролі цифрових технологій у розвитку термінологічної компетентності в курсах ESP, важливості оновлення методик та інтеграції інтерактивних електронних ресурсів [2].

Структуру термінологічної компетентності деталізує І. Левченко, пропонуючи критерії її діагностики та визначаючи основні когнітивні й

 ISSN: 2786-9458

Увесь контент ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

операційні показники, що дає змогу розширити уявлення про внутрішню будову термінологічної культури [3]. На важливості систематизації термінологічних ресурсів наголошує Н. Зоріна, яка аналізує функцію термінологічного словника як інструменту фахової комунікації та підкреслює значення якісної лексикографічної підтримки освітнього процесу [4]. У міжнародному середовищі критерії формування термінологічної компетентності іноземних здобувачів розкриває Д. Фурт (D. Furt), звертаючи увагу на необхідність урахування лінгвокультурних відмінностей під час створення універсальних діагностичних моделей [5].

Семантичні й лексичні характеристики термінів поглиблено вивчає В. Севрук (V. Sevruk), аналізуючи терміносистему в специфічному галузевому контексті [6]. Це дає змогу розглядати термінологічну культуру як явище, чутливе до професійної сфери. Оцінні лексеми сучасного українського дискурсу досліджують І. Мельник та співавтори, демонструючи важливість семантичного аналізу під час роботи з термінами в змішаних текстових форматах [7].

Методичні підходи до дидактичного забезпечення висвітлено в працях О. Бойко [8; 9] та в колективному дослідженні за її участю [10], у яких увагу зосереджено на особливостях формування письмової комунікації та специфіці навчання в умовах цифрового середовища, зокрема викликах «кліпового мислення». Потенціал технологій віртуальної реальності (далі – VR) для персоналізованого розвитку професійної комунікації, що посилює аргументацію щодо необхідності інтеграції інноваційних інструментів у сучасний освітній процес, обґрунтовують Н. Курасова та колеги (N. Kurasova et al.) [11].

Важливу соціально-економічну роль вищої освіти у формуванні професійної мобільності молоді, що посилює тезу про значущість термінологічної підготовки в напрямі підвищення конкурентоспроможності випускників, підкреслюють І. Бичук та співавтори (I. Bychuk et al.) [12].

Увесь контент ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Водночас Г. Ракшанова та І. Назаренко представляють практичні підходи до формування фахової термінологічної компетентності із застосуванням текстових корпусів та системи спеціалізованих вправ, що сприяє уточненню операційних механізмів навчання [13]. Доповнює прикладний вимір дослідження В. Авраменко, яка аналізує специфіку роботи з термінологією під час підготовки майбутніх економістів і окреслює основні вимоги до дидактичного наповнення навчальних курсів [14].

Узагальнення підходів І. Ланової [15], яка досліджує взаємозв'язок між професійною ідентичністю та фаховою термінологією, та І. Шелепкової [16], що аналізує особливості функціонування скорочених термінологічних одиниць, дає підстави розглядати термінологічну культуру як багатокомпонентне утворення, яке поєднує лінгвістичні, когнітивні, комунікативні та нормативно-стилістичні характеристики.

Синтез наукових результатів демонструє, що сучасний дискурс зосереджений на поєднанні теоретичної концептуалізації термінологічної культури з інноваційними технологіями, цифровими інструментами та практичними методичними рішеннями. Водночас виявлено недостатню уніфікованість підходів до побудови цілісних дидактичних моделей, здатних поєднати мотиваційні, когнітивні, діяльнісні та оцінні компоненти. Саме це визначає наше наукове поле та напрями подальших пошуків, орієнтованих на розроблення інтегрованої моделі формування термінологічної культури з урахуванням сучасних технологічних, лінгводидактичних і професійних вимог.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри наявність напрацювань у сфері лінгводидактики та професійної комунікації, низка важливих аспектів формування термінологічної культури майбутніх фахівців залишається нерозкритою. Наукові джерела здебільшого зосереджуються на загальних аспектах термінологічної компетентності, тоді як структурно-логічні моделі організації цього процесу подані фрагментарно

Увесь контент ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

й не дають цілісного уявлення про педагогічну систему розвитку термінологічної культури.

Майже не розроблено підходів, що поєднують термінологічну підготовку з реальними професійними ситуаціями, проте саме така інтеграція визначає практичну значущість навчання. Зміст мовної підготовки часто залишається відокремленим від фахових завдань, що знижує рівень сформованості термінологічної компетентності.

Недостатньо дослідженим залишається й питання поєднання традиційних методів із сучасними технологіями навчання, зокрема інтерактивними та цифровими інструментами, які можуть посилити мотиваційний і діяльнісний складники опанування термінології. Наявність цих прогалин визначає потребу у створенні дидактичної моделі, здатної інтегрувати змістові, методичні та технологічні компоненти навчання в єдину систему, що забезпечить послідовне й результативне формування термінологічної культури.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні та моделюванні дидактичної системи формування термінологічної культури майбутнього фахівця, що передбачає визначення її структурних компонентів, дидактичних умов і механізмів організації цього процесу.

Відповідно до мети сформульовано такі завдання:

1) структурувати термінологічну культуру майбутнього фахівця та виокремити її основні компоненти;

2) визначити та обґрунтувати дидактичні умови формування термінологічної культури в процесі мовної підготовки здобувачів освіти;

3) розробити дидактичну модель формування термінологічної культури, що інтегрує змістові, методичні й технологічні аспекти організації освітнього процесу.

Увесь контент ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування термінологічної культури майбутнього фахівця є сьогодні одним з основних завдань професійної підготовки, адже опанування спеціальної лексики забезпечує можливість повноцінної інтеграції в академічний, науковий і професійний дискурс. Ідеться не лише про механічне засвоєння термінів, а про розвиток умінь інтерпретувати, застосовувати й продукувати фахові поняття відповідно до норм професійного спілкування [4, с. 162]. З огляду на це, термінологічна культура стає основою практичної діяльності – від роботи з фаховою літературою до створення професійних текстів та участі в комунікативних ситуаціях, притаманних майбутній професійній сфері. Важливу роль у цьому процесі відіграють термінологічні словники, довідники та електронні бази як інструменти самоосвіти, засоби підтримки точності, стандартності та культури наукового мислення.

Якісна мовно-термінологічна підготовка, на думку науковців, є умовою формування конкурентоспроможного фахівця незалежно від галузі знань. При цьому сучасні освітні вимоги висувають перед здобувачем необхідність не лише розуміти фахові терміни, а й уміти оперувати ними в ситуаціях професійної взаємодії, що передбачає поєднання лінгвістичної підготовки, культуромовної грамотності та навичок аналітичної роботи з текстами [16, с. 197]. У цьому контексті термінологічну культуру варто розглядати як інтегрований феномен, що охоплює когнітивні, комунікативні, нормативні та операційно-діяльнісні елементи, забезпечуючи органічну інтеграцію майбутнього фахівця у професійне середовище.

Одним з ефективних методологічних підходів для забезпечення цілісності формування термінологічної культури є контекстний, який орієнтує освітній процес на максимально наближені до професійної діяльності умови. Його реалізація передбачає цілеспрямоване формування навчальних цілей, у межах яких акцент робиться на розвитку комунікативної, термінологічної, соціолінгвістичної та прагматичної компетентностей здобувача. При цьому

Увесь контент ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

особливу увагу приділяють ретельному добору змісту навчання, коли теоретичні положення органічно поєднуються з типовими професійними ситуаціями, реальними комунікативними потребами та попереднім досвідом здобувачів.

Науковиця І. Гуменюк підкреслює, що значну роль відіграє організація форм освітньої взаємодії, які забезпечують активну інтеграцію здобувача в моделювання майбутніх професійних ролей і комунікативних сценаріїв, сприяючи перенесенню термінологічних знань у практичну діяльність. Зокрема, проблемні лекції, лекції-візуалізації, дуальні лекції, рольові та ділові ігри, кейсові ситуації та моделювання професійних комунікативних епізодів створюють багатовимірне освітнє середовище, у якому термінологічний матеріал набуває прикладного змісту [1, с. 90]. Такі форми не лише поглиблюють розуміння термінів, а й формують здатність застосовувати їх у складних, динамічних і непередбачуваних професійних ситуаціях, що визначає реальний рівень термінологічної культури здобувача.

Отже, формування термінологічної культури є інтегрованим процесом, у межах якого поєднуються мовна, професійна та когнітивна підготовка здобувача освіти. У сучасному освітньому середовищі саме термінологічна культура визначає здатність майбутнього фахівця до ефективної професійної комунікації, коректної інтерпретації понять та дотримання галузевих стандартів. Для ґрунтовного осмислення цього феномена доцільним є її структурування як цілісної системи взаємопов'язаних компонентів, що визначають зміст і логіку становлення термінологічної компетентності. Така систематизація подана на рис. 1, де відображено структурні компоненти термінологічної культури майбутнього фахівця та окреслено її внутрішню організацію.

 ISSN: 2786-9458

Увесь контент ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Рисунок 1

Структурні компоненти термінологічної культури майбутнього фахівця

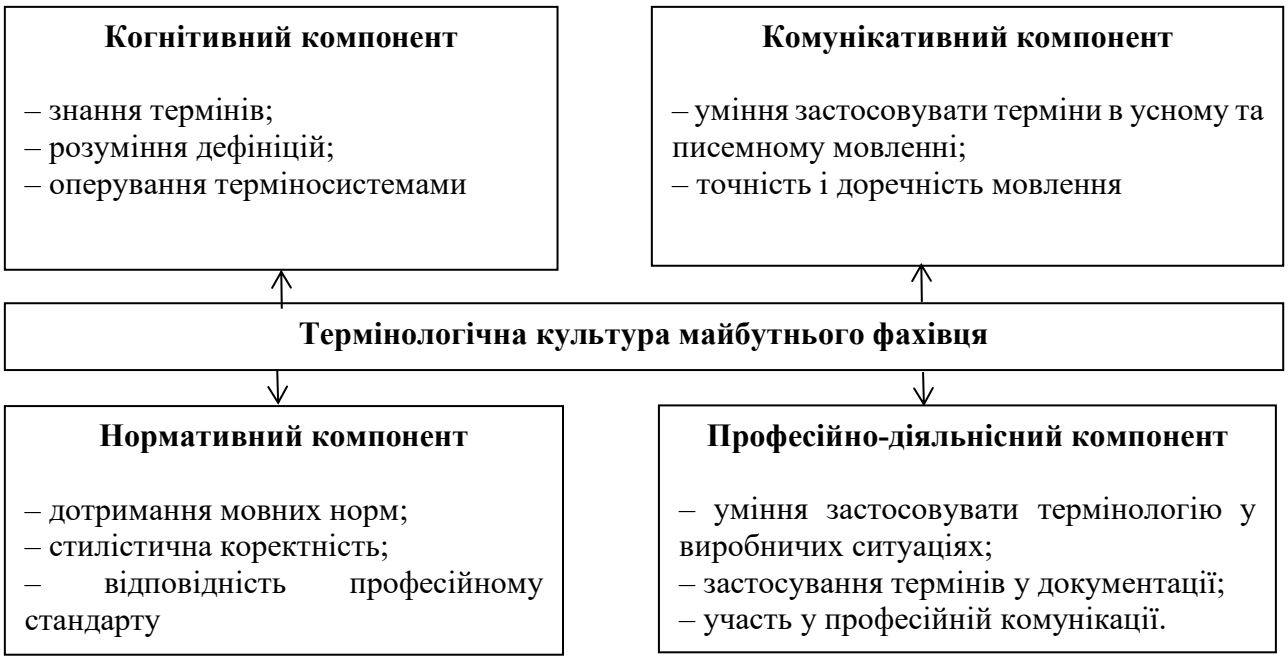

Джерело: сформовано авторами на основі [3, с. 191–201; 5, с. 7–10; 13]

Представлена структура демонструє, що термінологічна культура майбутнього фахівця є багатовимірним утворенням, у якому кожен компонент виконує специфічну функцію, формуючи підґрунтя для професійної комунікації. Когнітивний блок окреслює інтелектуальну основу володіння термінами, оскільки саме глибоке розуміння значень, дефініцій та внутрішніх зв’язків терміносистем забезпечує усвідомлене оперування фаховими поняттями. Комунікативний компонент акцентує на здатності здобувача застосовувати терміни в усній і письмовій взаємодії, дотримуючись точності, логічної послідовності й доречності висловлення. Нормативний складник відображає рівень володіння мовними нормами та стилістичними вимогами фахового дискурсу, що гарантує коректність професійного мовлення та відповідність галузевим стандартам. Крім того, професійно-діяльнісний компонент спрямований на практичний вимір термінологічної підготовки –

Увесь контент ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

уміння застосовувати термінологію в типових виробничих ситуаціях, під час оформлення документації та фахової взаємодії.

Візуалізація цих компонентів дає змогу не лише систематизувати внутрішню структуру термінологічної культури, а й виявити взаємозв'язки між її елементами, що формують цілісну модель мовно-професійної підготовки.

Структурна модель термінологічної культури узгоджується з сучасними науковими підходами, у яких наголошується на багатовимірному характері цього феномена. Дослідники підкреслюють, що ефективне опанування термінології передбачає взаємодію когнітивного (забезпечує розуміння дефініцій), комунікативного (відповідає за правильність і доречність уживання термінів) та діяльнісного (пов'язаного з умінням застосовувати їх у реальних або змодельованих професійних ситуаціях) складників. У такому поєднанні термінологічна компетентність постає не як сукупність розрізнених знань, а як цілісний процес, інтегрований у професійну підготовку майбутнього фахівця [3, с. 192].

У сучасних методичних дослідженнях підкреслюється, що розвиток термінологічної культури має ґрунтуватися на продуманій системі критеріїв, етапів і педагогічних механізмів. Формування термінологічної компетентності розглядається як поетапний рух – від первинної ідентифікації термінологічних одиниць до їхнього усвідомленого застосування у складних комунікативних ситуаціях. Це забезпечує поетапність засвоєння матеріалу, сприяє стійкості результатів та формує здатність здобувача орієнтуватися у фаховому дискурсі майбутньої професійної діяльності [5, с. 8]. Отже, сформованість термінологічної компетентності забезпечується не окремими вправами чи фрагментарними темами, а цілісним освітнім середовищем, у якому поєднуються робота з текстами, аналіз понять, моделювання професійних ситуацій, рефлексія та поступове занурення у фахову мовленнєву практику [13, с. 250]. Саме ця інтегративність сприяє формуванню стійкої

Увесь контент ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

професійної мовленнєвої грамотності та здатності до адекватної інтерпретації й застосування термінів.

Варто зауважити, що формування термінологічної культури не може бути стихійним процесом, адже його ефективність прямо залежить від дотримання дидактичних принципів і створення відповідних педагогічних умов. Їхня систематизація та послідовне впровадження забезпечують науковість, професійну спрямованість і логічну впорядкованість мовної підготовки. З огляду на це, алгоритмізація педагогічних дій є важливим кроком у побудові ефективної освітньої траєкторії (рис. 2).

Рисунок 2

Етапи формування термінологічної культури

Джерело: сформовано авторами на основі [1, с. 89–92; 2; 14]

ISSN: 2786-9458
Увесь контент ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Таким чином, алгоритм формування термінологічної культури дає можливість послідовно вибудувати логіку організації освітнього процесу, поєднуючи цілі, принципи, педагогічні умови та освітні технології в єдину методичну конструкцію. Представлена на рис. 2 структура демонструє, що ефективність термінологічної підготовки залежить від узгодженості всіх елементів – від чіткого визначення освітніх цілей до впровадження інтерактивних методів, профільних текстів, цифрових ресурсів і професійно орієнтованих завдань. Пропонований алгоритм дає змогу систематизувати педагогічні дії, уникнути фрагментарності навчального матеріалу та забезпечити поступовий розвиток умінь, необхідних для практичного застосування термінології.

Узагальнення результатів аналізу алгоритму формування термінологічної культури засвідчує, що ефективність цього процесу визначається якістю створеного освітнього середовища, у якому теоретичні положення поєднуються з практико-орієнтованими завданнями та цифровими інструментами. Крім того, застосування електронних словників, інтерактивних платформ і мультимедійних ресурсів значно розширює можливості здобувачів у роботі з фаховою лексикою, забезпечуючи глибше засвоєння термінологічних одиниць і розвиток професійної мовної гнучкості.

Важливим є й психолінгвістичний аспект опрацювання термінологічного матеріалу, адже формування термінологічної культури передбачає не механічне запам’ятовування, а усвідомлене оперування значеннями, семантичними зв’язками та стилістичними характеристиками фахових понять. Наукові праці акцентують на ролі оцінної, номінативної та функційно навантаженої лексики, що сприяє розвитку професійного мислення, формуванню навичок аналізу та інтерпретації спеціалізованого дискурсу [7, с. 14].

Значущість алгоритму посилюється й тим, що він виразно окреслює потребу у варіативності та персоналізації освітніх траєкторій. Різний рівень

Увесь контент ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

початкової мовної підготовки здобувачів зумовлює необхідність застосування гнучких педагогічних стратегій, здатних адаптувати завдання до їхніх можливостей та темпу засвоєння. До того ж сучасні освітні практики підкреслюють ефективність використання віртуальних середовищ, інтерактивних платформ, симуляторів професійних ситуацій і персоналізованих освітніх рішень, що підтверджує актуальність створення моделі, у центрі якої – здобувач і його індивідуальна освітня траєкторія [11, с. 155].

З огляду на це, побудова дидактичної моделі формування термінологічної культури є важливим етапом дослідження. Модель дає змогу інтегрувати теоретичні положення, педагогічні принципи та методичні інструменти в цілісну систему, у межах якої формування термінологічної культури відбувається послідовно, логічно та науково обґрунтовано.

Пропонована дидактична модель репрезентує цілісну систему, у межах якої професійно-мовна підготовка набуває структурованого й науково обґрунтованого характеру. Вона поєднує мотиваційні чинники, змістове наповнення, операційно-діяльнісні механізми та інструменти оцінювання, що дає змогу забезпечити логічність і послідовність розвитку термінологічної компетентності (рис. 3).

ISSN: 2786-9458
Увесь контент ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Рисунок 3

Дидактична модель формування термінологічної культури майбутнього фахівця

Джерело: власна розробка авторів

Рис. 3 демонструє, що формування термінологічної культури не зводиться до засвоєння окремих термінів, а передбачає поступове розгортання професійних умінь – від усвідомлення значущості фахової лексики до впевненого оперування терміносистемами в реальних комунікативних ситуаціях. Важливою є взаємодія між блоками моделі: змістовий компонент забезпечує матеріальну основу навчання, операційно-діяльнісний створює умови для практичного засвоєння, а контрольно-оцінювальний гарантує зворотний зв'язок і можливість коригування освітньої траєкторії.

Увесь контент ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Завершальний блок моделі засвідчує її результативність, оскільки акцентує на сформованості термінологічної компетентності як інтегральної характеристики професійної підготовки. Отже, представлена структура відображає авторський підхід до організації мовної освіти майбутніх фахівців та формує методичне підґрунтя для впровадження сучасних педагогічних рішень у процес професійної комунікації.

Висновки. Дослідження дало змогу комплексно осмислити проблему формування термінологічної культури майбутнього фахівця та вибудувати цілісне бачення її організації в процесі професійної мовної підготовки. Структурування змісту сприяло виокремленню системоутворювальних компонентів, що визначають логіку опанування термінологічного матеріалу. Обґрунтування дидактичних умов і педагогічних механізмів засвідчило необхідність узгодження змістових, технологічних та діяльнісних аспектів навчання, а побудова дидактичної моделі забезпечила інтеграцію мотиваційних, змістових, операційно-діяльнісних та оцінювальних процесів у єдину систему.

Отримані результати підтвердили, що ефективне формування термінологічних умінь можливе лише за умови поєднання професійної спрямованості навчального матеріалу, застосування інтерактивних методів, опори на реальні професійні ситуації та створення умов для свідомого оперування терміносистемами. Запропонована модель окреслює логіку поступального розвитку професійно-мовних компетентностей і може бути використана як методична основа для вдосконалення змісту мовної підготовки здобувачів освіти різних спеціальностей.

Перспективи подальших досліджень пов’язані з емпіричною валідацією моделі в різних освітніх середовищах, розробленням інструментарію діагностики рівнів термінологічних умінь та розширенням можливостей цифрового освітнього середовища для підтримки індивідуальних освітніх траєкторій. Наукове дослідження відкриває напрям для посилення

Увесь контент ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

професійно-комунікативного складника підготовки майбутніх фахівців і модернізацію сучасної лінгводидактичної практики.

Список використаних джерел

1. Гуменюк І. Аналіз сутності та векторного застосування контекстного підходу до викладання курсу «Українська мова за професійним спрямуванням». *Гірська школа українських Карпат.* 2019. № 20. С. 89–92. DOI: https://doi.org/10.15330/msuc.2019.20.89-92

2. Kravchenko T. V. Digital technologies in the ESP course for developing terminological competence. *Наукові записки Малої академії наук України.* 2024. № 3 (31). С. 43–50. DOI: https://doi.org/10.51707/2618-0529-2024-31-05

3. Левченко О. Формування термінологічної компетентности студентів спеціальности «Прикладна лінгвістика». *Теорія і практика викладання української мови як іноземної.* 2023. № 17. С. 191–201. URL: https://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/ukrinos/article/viewFile/3928/4323 (дата звернення: 20.09.2025).

4. Зоріна Н. Термінологічний словник як ефективний засіб оволодіння фаховою термінологією у бібліотечній галузі. *Науково-педагогічні студії.* 2021. № 5. С. 161–172. DOI: https://doi.org/10.32405/2663-5739-2021-5-161-172

5. Furt D. V. Terminological competence formation criteria of foreign students during the Ukrainian language as a foreign language studying. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology.* 2020. Vol. VIII (89). № 221. P. 7–10. DOI: 10.31174/SEND-PP2020-221VIII89-01

6. Sevruk V. Peculiarities of the terminological field of the study of the problem of formation of the pedagogical culture of future officers of the Ground Forces of the Armed Forces of Ukraine. *Journal of Education, Health and Sport.* 2021. Vol. 11. № 11. P. 433–444. DOI: 10.12775/JEHS.2021.11.11.041

7. Melnyk I., Masytska T., Holoiukh L., Kravchuk V., Polezhaieva T., Honchar K. Evaluative Lexis in Contemporary Publicistic Discourse: Lexicological

Увесь контент ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

and Psycholinguistic Projection. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research.* 2022. Vol. 12. № 1. P. 12–19. URL: https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/120127/papers/A_02.pdf (дата звернення: 20.09.2025).

8. Бойко О. Ю. Педагогічні наслідки віртуальної комунікації підлітків. *Scientific progress: innovations, achievements and prospects: Proceedings of the 1st International scientific and practical conference* (Munich, Germany, 9–11 October 2022). Munich, 2022. P. 185–190. URL: https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2022/10/SCIENTIFIC-PROGRESS-INNOVATIONS-ACHIEVEMENTS-AND-PROSPECTS-9-11.10.22.pdf (дата звернення: 20.09.2025).

9. Boiko O. Clip thinking as a consequence of virtual communication: Pedagogical methods of neutralisation in foreign language lessons. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія».* 2023. № 9(1). С. 16–22. DOI: 10.52534/msu-pp1.2023.16

10. Boiko O., Hurskaya V., Moroz T., Tron T. V., Kozak V. Análisis de métodos de enseñanza del inglés como lengua extranjera mediante tecnologías multimedia. *Revista Eduweb.* 2025. Vol. 19. № 2. P. 70–81. DOI: https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2025.19.02.5

11. Kurasova N., Stepanova K., Rizak G. The role of virtual reality in creating individualized educational trajectories for students. *Horizons of Innovation: Conference on Multidisciplinary Trends in Science 2024.* Futurity Research Publishing, 2024. P. 154–159. URL: https://futurity-publishing.com/wp-content/uploads/2024/02/Kurasova-N.-Stepanova-K.-Rizak-G.2024.pdf (дата звернення: 20.09.2025).

12. Bychuk I., Karpenko O., Sonechko O., Lazareva A., Rizak G.The Role of Higher Education in Promoting Socio-Economic Mobility: A Bibliographic Review. *Futurity Education*. 2025. Vol. 5. №1. P. 110–130. DOI: https://doi.org/10.57125/FED.2025.03.25.07

Увесь контент ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

13. Ракшанова Г. Ф., Назаренко І. Л. Формування фахової термінологічної компетентності у студентів. *Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету.* 2018. № 17. С. 249–260. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PhSt_2018_17_24 (дата звернення: 20.09.2025).

14. Авраменко В. Формування термінологічної компетентності майбутніх фахівців економічного профілю. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету.* 2021. № 4. DOI: 10.31499/2307-4906.4.2021.250130

15. Ланова І. Значення української фахової термінології у формуванні професійної мовленнєвої компетентності майбутнього спеціаліста. *Педагогіка вищої та середньої школи.* 2014. № 41. С. 73–77. DOI: 10.31812/educdim.v41i0.2868

16. Шелепкова І. М. Деякі аспекти дослідження скорочених термінологічних одиниць в економічній сфері. *Закарпатські філологічні студії.* 2022. № 25(1). С. 196–201. URL: http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/25/part_1/36.pdf (дата звернення: 20.09.2025).

Увесь контент ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license